

DOI <https://doi.org/10.30929/2307-9770.2019.07.03.10>

UDC [378.416:821.161.2]:004.773

Implementation of the distance learning by Moodle platforms in the process of future philologists training

Pavlenko O., Sharov S.*, Moskalyova L., Sharova T., Kovalenko A.

Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University, Melitopol, Ukraine

Received: 29.07.2019

Accepted: 21.08.2019

Abstract. Vigorous implementation of information and communication technologies in the higher education activity and the orientation of education towards the personal growth of a future specialist led to the development of distance learning. The article is devoted to the analysis of capabilities of Moodle system of distance learning of future philologists training. It is emphasized that the emergence of electronic educational resources and services for distance learning has expanded opportunities for basic and secondary education, lifelong learning, etc. It has been revealed that distance learning is characterized by qualitative features such as technological ability, innovation, flexibility, adaptability, economic efficiency, modularity, the ability to combine different forms of learning, social equality, change of the teacher's role, combination of traditional and remote monitoring. It is noted that the effectiveness of distance learning depends on the structure of the course, the quality of educational content, the readiness of teachers and students to use remote technologies, the level of their information training, the professionalism of technical and auxiliary staff, which provides the work of the system of distance learning at a higher education institution. It is found that the Moodle system is one of the common learning management systems that provides distance education for a wide range of students. It has the following benefits: the electronic training standard E-learning 2.0 support, effective teachers-students online interaction, powerful tools for displaying student learning outcomes, the ability of efficient renovation of the substantive content of the course. The article analyzes the structure and operating principles of the distance courses in the Moodle system during the training of students of philology, which is used at the Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University. The purpose of the main units of the distance course is highlighted: the structure of the course; lecture block; block of seminars; unit of individual work; control unit. It is noted that distance courses for the professional training of students-philologists contain works of art and a list of literature for compulsory reading. Recommendations for students and teachers regarding the use of the Moodle system are provided.

Key words: distance education, distance education, high school, future philologists, Moodle.

Реалізація дистанційної форми навчання засобами платформи Moodle у процесі підготовки майбутніх філологів

Павленко О. М., Шаров С. В., Москальова Л. Ю., Шарова Т. М., Коваленко А. С.

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Мелітополь, Україна

Анотація. Активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітню діяльність вищої школи та орієнтація освіти на особистісне зростання майбутнього фахівця зумовили розвиток дистанційної форми навчання. Стаття присвячена аналізу можливостей системи дистанційного навчання Moodle у підготовці майбутніх філологів. Наголошується на тому, що поява електронних освітніх ресурсів та сервісів для забезпечення дистанційного навчання розширила можливості щодо отримання основної та додаткової освіти, навчання впродовж життя тощо. Виявлено, що дистанційне навчання характеризується такими якісними характеристиками як технологічність, інноваційність, гнучкість, адаптивність, економічна ефективність, модульність, можливість поєднувати різні форми навчання, соціальна рівноправність, зміна ролі викладача, поєднання традиційних та дистанційних видів контролю. Зазначається, що ефективність дистанційного навчання залежить від структури курсу, навчального контенту, готовності викладачів та студентів до

*

Corresponding Author: Sharov Sergii Volodymyrovych. Tel. +38(096)6235157. E-mail: sharov@mdpu.org.ua.
Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University,
Str. Getmanska, 20, Melitopol, Zaporozhye region, Ukraine, 72312.

Відповідальний автор: Шаров Сергій Володимирович. Тел.: +38(096)6235157. E-mail: sharov@mdpu.org.ua.
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького,
вул. Гетьманська, 20, м. Мелітополь, Запорізька обл., Україна, 72312.

використання дистанційних технологій, рівня їх інформаційної підготовки, професіоналізму технічного та допоміжного персоналу, що забезпечує роботу системи дистанційного навчання у закладі вищої освіти. Виявлено, що система Moodle є однією із поширених систем управління навчанням, яка забезпечує реалізацію дистанційної освіти для широкого кола студентів. Вона має такі переваги: підтримка стандарту електронного навчання E-learning 2.0, ефективна он-лайн взаємодія між викладачами та студентами, потужні засоби відображення результатів навчальної діяльності, можливість для оперативного оновлення змістового наповнення курсу. У статті аналізується структура та принципи роботи з дистанційними курсами у системі Moodle під час підготовки студентів-філологів, яка використовується у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького. Висвітлюється призначення основних розділів дистанційного курсу: структура курсу; блок лекцій; блок семінарських занять; блок самостійної роботи; блок контролю. Зазначається, що дистанційні курси для фахової підготовки студентів-філологів містять художні твори, перелік літератури для обов'язкового прочитання. Наводяться рекомендації для студентів та викладачів щодо використання системи Moodle у процесі наповнення та використання.

Ключові слова: дистанційна освіта, дистанційне навчання, вища школа, майбутні філологи, Moodle.

Реализация дистанционных форм обучения средствами платформы Moodle в процессе подготовки будущих филологов

Павленко А. М., Шаров С. В., Москалева Л. Ю., Шарова Т. М., Коваленко А. С.

Мелитопольский государственный педагогический университет имени Богдана Хмельницкого, Мелитополь, Украина

Аннотация. Активное внедрение информационно-коммуникационных технологий в образовательную деятельность высшей школы и ориентация образования на личностный рост будущего специалиста обусловили развитие дистанционной формы обучения. Статья посвящена анализу возможностей системы дистанционного обучения Moodle в подготовке будущих филологов. Отмечается, что появление электронных образовательных ресурсов и сервисов для обеспечения дистанционного обучения расширило возможности получения основного и дополнительного образования, обучения на протяжении жизни. Вывявлено, что дистанционное обучение характеризуется такими качественными характеристиками как технологичность, инновационность, гибкость, адаптивность, экономическая эффективность, модульность, возможность сочетать различные формы обучения, социальное равноправие, изменение роли преподавателя, сочетание традиционных и дистанционных видов контроля. Отмечается, что эффективность дистанционного обучения зависит от структуры курса, учебного контента, готовности преподавателей и студентов к использованию дистанционных технологий, уровня их информационной подготовки, профессионализма технического и вспомогательного персонала, обеспечивающего работу системы дистанционного обучения в заведении высшего образования. Вывявлено, что система Moodle является одной из распространенных систем управления обучением, которая обеспечивает реализацию дистанционного образования для широкого круга студентов. Она имеет следующие преимущества: поддержка стандарта электронного обучения E-learning 2.0, эффективное онлайн взаимодействие между преподавателями и студентами, мощные средства отображения результатов учебной деятельности, возможность для оперативного обновления содержательного наполнения курса. В статье анализируется структура и принципы работы с дистанционными курсами в системе Moodle при подготовке студентов-филологов, которая используется в Мелитопольском государственном педагогическом университете имени Богдана Хмельницкого. Освещается назначение основных разделов дистанционного курса: структура курса; блок лекций; блок семинарских занятий; блок самостоятельной работы; блок контроля. Отмечается, что дистанционные курсы для профессиональной подготовки студентов-филологов содержат художественные произведения, перечень литературы для обязательного прочтения. Приводятся рекомендации для студентов и преподавателей по использованию системы Moodle в процессе наполнения и использования.

Ключевые слова: дистанционное образование, дистанционное обучение, высшая школа, будущие филологи, Moodle.

I Вступ

На сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства в умовах повсюдного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та впровадження компетентнісного підходу у процес підготовки майбутніх фахівців модернізація змісту освіти стала об'єктивною необхідністю. Забезпечення принципів відкритості та інтернаціоналізації освіти зумовили розвиток дистанційних форм навчання й впровадження в освіту хмарних технологій.

Однією із поширених систем управління навчанням, яка забезпечує реалізацію дистанційної освіти, є система Moodle. Її використання у навчальному процесі в якості програмної платформи дозволяє отримати багато переваг за рахунок наявності різноманітних інструментів, засобів створення та оновлення освітнього контенту.

Підготовка майбутніх фахівців, зокрема філологів з української мови і літератури, повинна орієнтуватися на сучасні досягнення в IT-сфері, зокрема на використання елементів дистанційної форми навчання під час опанування професійними та загальними компетентностями. Водночас, навчання з використанням систем дистанційного навчання повинно бути забезпечено якісним освітнім контентом, певною підготовкою викладачів та студентів щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій, а також методичними напрацюваннями щодо застосування цих систем.

Питання дистанційної освіти лежали у площині досліджень таких науковців, як D. Bouhnik [1], N. Cavus [2], В. Биков [3], О. Колесніков [4], В. Кухаренко [5], С. Шаран [6] та ін. Впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій у процес підготовки здобувачів вищої освіти гуманітарного напрямку займалися О. Зимовець, О. Подліняєва, Х.П. Нагачевська та ін. Можливості системи Moodle з точки зору підвищення ефективності навчального процесу досліджували як зарубіжні (С. Huang [7], G. Kakasevski [8], A. Al-Ajlan, H. Zedan [9]), так і вітчизняні (Н. Болюбаш [10], Т. Коваль [11], А. Мищишен [12], В. Логвіненко [13]) науковці. Водночас, недостатнє висвітлення можливостей системи управління навчанням Moodle для підготовки майбутніх філологів з української мови і літератури актуалізує потребу у додатковому дослідженні.

Мета роботи: проаналізувати особливості та переваги дистанційної форми навчання у процесі підготовки здобувачів вищої освіти, визначити переваги системи управління навчанням Moodle у процесі підготовки майбутніх філологів з української мови і літератури.

II Матеріал і методи дослідження

Розробка та впровадження інноваційних підходів, заснованих на використанні потужних можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема мережі Інтернет, стала одним із пріоритетних напрямків модернізації змісту освіти. Зараз можна спостерігати появу різноманітного відкритого контенту для здійснення освітньої діяльності, що викладений у вільному доступі для будь-якого користувача, який бажає підвищити власну конкурентоспроможність.

Поява електронних освітніх ресурсів та сервісів, заснованих на хмарних технологіях, метою яких є забезпечення дистанційного та мобільного навчання, зумовила розширення можливостей щодо отримання основної та додаткової освіти, навчання впродовж життя тощо. Використання відкритих освітніх ресурсів у навчальних закладах дозволяє отримати багато переваг, зокрема підвищує активність учасників навчального процесу, сприяє створенню єдиного освітнього середовища [5, с. 23], забезпечує інтернаціоналізацію освіти не тільки за змістом, а й за організаційними формами і методиками.

Слід зазначити, що за допомогою Internet-технологій активно впроваджується дистанційне навчання, одним із основних компонентів якого є самостійна навчальна діяльність. Дистанційна освіта як можливість віддалено отримувати необхідний навчальний матеріал у будь-який час [14], стала невіддільною частиною навчання у закладах вищої освіти. Така форма організації навчального процесу дає змогу використовувати інтерактивні технології викладення матеріалу, здобувати повноцінну освіту або підвищувати професійну кваліфікацію на спеціально організованих курсах, самостійно працювати з навчальним матеріалом тощо [15, с. 8].

Використання дистанційної форми навчання надає можливість полегшити шлях опанування потрібним навчальним матеріалом за умови дотримання низки загально дидактичних принципів, які певною мірою модифікувалися у відповідності до сучасних умов [16, с. 100]:

- принцип креативності у пізнавальній діяльності;
- принцип відповідності фундаментальності навчання пізнавальним потребам особи, яка навчається;
- принцип вільного вибору інформації, яка отримується шляхом визначеної діяльності;
- принцип індивідуальної навчальної траєкторії студента;

- принцип ідентифікації;
- принцип інтерактивності;
- принцип початкових знань;
- принцип педагогічної доцільності застосування засобів інформаційних технологій.

На думку В. Бикова, до специфічних якісних властивостей дистанційного навчання відносяться такі:

- гнучкість та адаптивність (можливість працювати у будь який час та будь якому обсязі);
- економічна ефективність (орієнтація на масове викладення навчального матеріалу призводить до зменшення частки питомих фінансових витрат у порівнянні із традиційною системою навчання);
- різноманітні види контролю якості освіти, як традиційні, так і дистанційні;
- використання інноваційних освітніх технологій та засобів навчання (кейс-технології, відео конференції, комбіновані технології тощо);
- модульність (предметна галузь розбита на модулі, кожний з яких викладений у вигляді окремого курсу) [3, с. 84].

У цій же площині основні особливості дистанційного навчання розглядає А. Мицишен на основі концепції розвитку дистанційної освіти в Україні, а саме:

- модульність (формування плану для індивідуальної або групової роботи з окремих модулів);
- технологічність (використання у навчальному процесі можливостей інформаційно-комунікаційних технологій);
- гнучкість (можливість вибирати час, місце для вивчення навчального матеріалу);
- паралельність (можливість навчатися без відриву від виробництва);
- інтернаціональність (застосування нових світових досягнень в освіті);
- економічність (економія фінансових витрат за рахунок зменшення навчальних площ, технічних та транспортних засобів);
- соціальна рівноправність (рівні можливості отримання освіти для всіх) [12, с. 98].

У свою чергу, науковці Б. Баркер, А. Фрісбі та К. Патрік виділяють дві форми здійснення дистанційного навчання: кореспондентський (студент навчається незалежно від контакту з викладачем або іншими студентами) та телекомунікаційний (між студентом та викладачем присутній зворотній зв'язок, який забезпечується використанням ІКТ). На думку авторів, друга форма організації дистанційного навчання забезпечує значний навчальний потенціал [17, с. 21].

Як вже зазначалося вище, згідно принципу модульності, навчальний предмет, який пропонується користувачу для опанування, у системі дистанційного навчання, представлений у вигляді дистанційного курсу, який має певну структуру та наповнення. Ми вважаємо, що успішне опанування дистанційним курсом, залежить від багатьох факторів, зокрема:

- структури курсу;
- якісного навчального контенту;
- готовності викладачів застосовувати дистанційні технології у своїй професійній діяльності;
- певного рівня інформаційної культури як викладачів, так і студентів;
- матеріально-технічної бази закладу вищої освіти;
- підготовленого технічного та допоміжного персоналу для забезпечення коректної роботи системи управління навчанням.

Ефективність застосування дистанційної форми навчання багато в чому визначається викладачем, який створює дистанційний курс. Більше того, дистанційна форма навчання змінює роль викладача, що підтверджується думкою багатьох науковців. Функція викладача у процесі забезпечення дистанційного навчання полягає в організації та координації пізнавального процесу студентів [12, с. 98], коригуванні дистанційного курсу, керівництві навчальними проектами [3, с. 84], контролі та коригуванні освітньої діяльності студентів, які самостійно здобувають освіту та опановують навчальний матеріал [4, с. 6] у межах вивчення конкретного предмету.

До основних завдань викладача під час організації самостійної діяльності студентів в умовах дистанційного навчання В. Логвіненко відносить:

- проектування дистанційного курсу з урахуванням принципу логічної послідовності викладення навчального матеріалу;
- змістове наповнення дистанційного курсу;
- розробка вправ та завдань для перевірки якості засвоєння студентами курсу;
- консультаційний супровід під час опанування студентами дистанційного курсу;
- поточне та підсумкове оцінювання знань [13, с. 350].

Розробка дистанційного курсу викладачем передбачає виконання декількох етапів щодо створення структурних елементів курсу та їх наповнення навчальним матеріалом у тому чи іншому вигляді або форматі [10, с. 21]. В залежності від специфіки навчального предмету, структурно дистанційний курс може складатися з лекцій, лабораторних або практичних робіт, семінарських занять, матеріалу, поданого на самостійне опрацювання, засобів контролю, навчальної та робочої програми тощо. Додатково до курсу можна завантажити методичні рекомендації, навчальні посібники, зображення або інший додатковий матеріал, що допоможе студентам краще зрозуміти тему.

Для впровадження дистанційного навчання у підготовку майбутніх фахівців використовуються системи управління навчанням LMS (Learning Management Systems), які характеризуються наступними загальними особливостями:

- наявність різноманітних засобів забезпечення зворотнього зв'язку (вбудований чат, пошта, дошка для дискусій);
- можливість обміну знаннями та ідеями між учасниками дистанційного курсу [2, с. 873];
- вільний вибір часу для вивчення дистанційного курсу;
- наявність різноманітного навчального матеріалу та додаткової інформації до курсу [1, с. 300];
- використання нових методів навчання, за рахунок чого можна досягти підвищення мотивації студентів на опанування дисципліною [9, с. 59];
- потужний блок звітів за різними напрямками (виконання завдань, входу до системи, відвідування конкретних навчальних елементів тощо).

Як зазначає G. Kakasevski та M. Mihajlov, системи управління навчанням надають можливість студентам спілкуватися зі своїми викладачами та з іншими студентами, переглядати мультимедіа файли, виконувати та надсилати викладачу завдання, подані для самостійного опрацювання. Крім зазначених можливостей, LMS певним чином впливають на вдосконалення внутрішньої організації факультету та керування ним [8, с. 613].

Серед значної кількості LMS (ATutor, Claroline, Live@EDU, eFront, SharePointLMS [15, с. 103]; Blackboard, ILIAS, Lotus LearningSpace 5.01, Прометей, WebTutor [18, с. 495]) одним із лідерів науковці вважають інформаційне середовище Moodle.

Під системою Moodle розуміється безкоштовне динамічне навчальне середовище, що використовує об'єктно-орієнтовану технологію роботи зі структурними елементами курсу (модулями); дозволяє управляти та організувати навчальний процес за допомогою ІКТ-технологій, зокрема мережі Інтернет [19, с. 94].

Як і більшість систем такого типу, середовище Moodle забезпечує надійну одночасну роботу студентів і викладачів із навчальним матеріалом [11, с. 44], причому викладачі можуть легко керувати навчально-пізнавальним процесом за допомогою компонентів системи Moodle [20, с. 46].

До особливостей та характеристик LMS Moodle слід віднести такі:

- можливості для самостійного навчання при умові реєстрації на потрібному курсі;
- підтримка стандарту електронного навчання E-learning 2.0 [12, с. 99];
- ефективна он-лайн взаємодія між викладачами та студентами на рівні обміну документами, думками, виставлення оцінок, перевірки завдань тощо [9, с. 59];
- мультимовний інтерфейс, який налічує 70 мов [11, с. 44];
- потужні засоби відображення результатів навчальної діяльності студентів;
- можливість для оперативного оновлення змістового наповнення курсу [10, с. 21].

Завдяки вбудованим та зовнішнім сервісам і модулям, а також технології WYSIWYG, середовище Moodle є простим у використанні й адмініструванні [19, с. 94], створенні курсу викладачем та його наповненні навчальним контентом, редагуванні інтерфейсу [7, с. 217] тощо. Слід додати, що при наповненні курсу можна використовувати навчальний матеріал у різних форматах (текстовому, відео- та звуковому форматі, графічному).

Звичайно, у будь-якої комп'ютерної системи є певні обмеження. У випадку Moodle це труднощі у створенні складних навчальних робіт, відсутність можливості планування освітньої діяльності, окремі обмеження щодо інтеграції із зовнішніми програмами [12, с.103].

Не зважаючи на окремі обмеження, система Moodle постійно розвивається, про що свідчить збільшення кількості дистанційних курсів, поява значної кількості нових модулів, періодичне оновлення функціональних можливостей системи тощо. А масив наукових та навчально-методичних матеріалів, що постійно збільшується, тільки підтверджує динамічний процес впровадження системи Moodle у навчальний процес з позитивним результатом.

Система управління навчанням Moodle може успішно використовуватися у навчальному процесі будь-якої спеціальності. Підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальностями 014.01 Середня освіта. Українська мова і література та 035.01 Філологія. Українська мова та література у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького відбувається на кафедрі української мови та кафедрі української і зарубіжної літератури філологічного факультету.

Викладачі кафедр у відповідності до вимог часу щодо використання інноваційних методик навчання та інформаційно-комунікаційних технологій застосовують у своїй професійній діяльності розроблені ними наукові монографії, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації тощо.

Значна увага у процесі фахової підготовки майбутніх філологів та викладачів української мови і літератури присвячена розробці та використанню електронних засобів навчального призначення, комп'ютерним програмам та електронним освітнім ресурсам. Протягом останніх десяти років були створені різноманітні електронні засоби навчального призначення з історії української і зарубіжної літератури різних періодів [21, с. 47], інформаційний центр «Інноваційні обрії української словесності» при кафедрі української і зарубіжної літератури тощо.

Разом з тим, основним засобом забезпечення навчального процесу за дистанційною формою навчання на філологічному факультеті залишається система управління навчанням Moodle, яка доповнюється іншими можливостями, що надають інформаційно-комунікаційні технології.

III Результати

Для організації самостійної роботи студентів, які навчаються за індивідуальним планом, а також створення єдиного освітнього середовища університету, у навчальному процесі активно використовуються елементи дистанційної форми навчання. Її забезпечення здійснюється за допомогою системи Moodle, яка розташована за посиланням <http://www.dfn.mdpu.org.ua/>.

Навчальні курси здобувачі вищої освіти, зокрема студенти спеціальності 014.01 Середня освіта. Українська мова і література та 035.01 Філологія. Українська мова та література, обирають відповідно до своєї спеціальності, семестру. Науково-педагогічні викладачі кафедри завантажують навчальні курси за шаблоном, де передбачено наявність робочої програми, лекційного матеріалу, планів семінарських занять, інформацію для самостійної роботи, а також додаткові матеріали (контрольні питання до курсу, тести, література), які можуть знадобитися студентам для кращого розуміння та засвоєння навчальної дисципліни.

Увійти до платформи дистанційного навчання МДПУ імені Богдана Хмельницького (ДФН) можна за допомогою логіну та паролю користувача, який був заздалегідь наданий студентам та викладачам співробітниками Центру освітніх дистанційних технологій університету.

Структура сайту досить проста та легка. Зовнішній вигляд головної сторінки особистого кабінету користувача показаний на рис. 1.

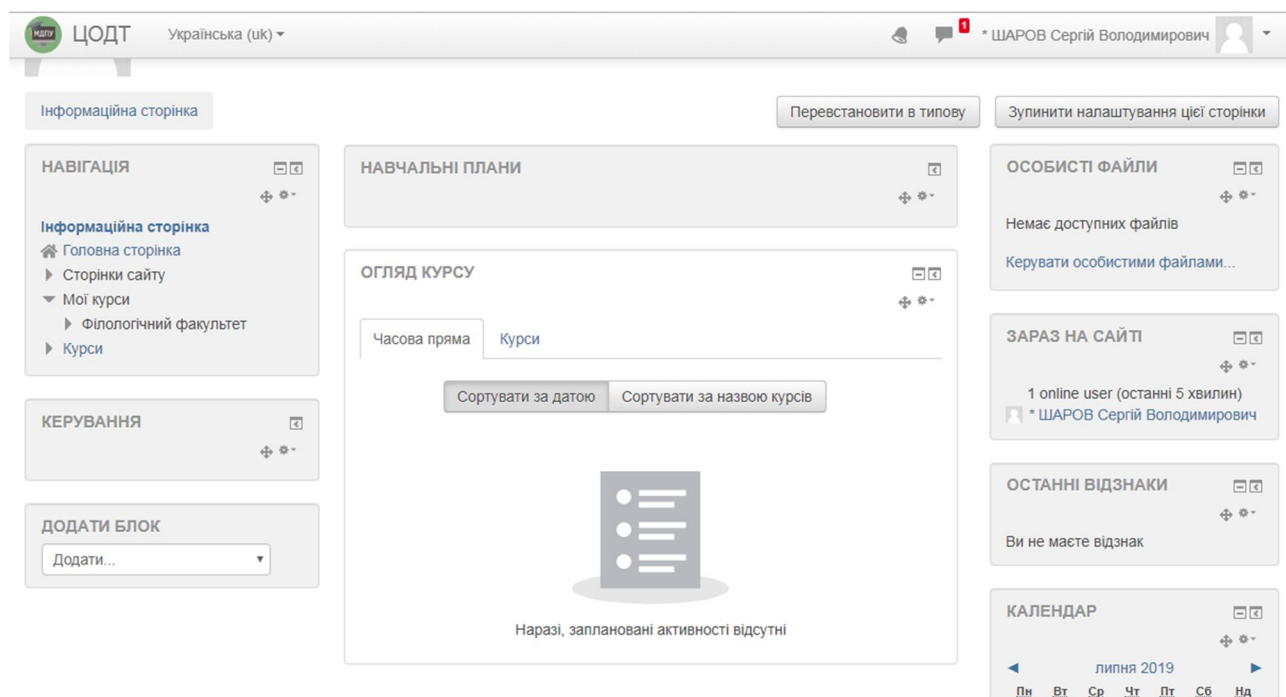

Рис. 1. Особистий кабінет користувача

На головній сторінці сайту Центру освітніх дистанційних технологій є можливість побачити такі додаткові вікна, як:

- навігація;
- категорія курсів;
- новини сайту;
- календар;
- зараз на сайті.

Зайшовши до особистого кабінету, можна побачити інформацію, яка була надана під час реєстрації користувача. У верхньому правому куті висвітлений логін користувача, а поруч знаходиться піктограми дзвіночку та повідомлення. Піктограма дзвіночка призначена для активізації важливих оголошень, наприклад, відбулася зміна у розкладі. Піктограма повідомлення надає змогу вести особисте листування з викладачем, надіслати документи. Зліва є розкладка зміни мови інтерфейсу користувача, щоб кожен користувач міг обрати мову, на якій йому зручно знайомитись з представленою інформацією на сайті.

Праворуч головного вікна в особистому кабінеті є вікно під назвою «Особисті файли». Розгорнувши його, можна переглянути всі файли, які були завантажені та відправлялись користувачем. На сайті ДФН є можливість видаляти документи, корегувати, пересилати тощо. Нижче блоку «Особисті файли» можна побачити відвідувачів сайту, кожному з них також можна написати повідомлення. Зазначена можливість дуже зручна для адміністрації структурних підрозділів, які слідкують на виконанням навчального навантаження викладачів та навчальною діяльністю студентів.

На сайті є вкладинка відзнак, в них можна побачити свої відзнаки. У випадку, якщо адміністратор сайту відмітить конкретний піскнаме, тоді автоматично у особистому кабінеті це відобразиться. Нижче відображений блок «Календар», у якому можуть бути помітки, зауваження та нагадування. При плануванні певної події у календарі, автоматично відбувається планування дій користувача, які зберігаються та заносяться до вікна під назвою «Незабаром».

Загальна блок-схема роботи із сайтом дистанційної форми навчання з точки зору студентів подана на рис. 2.

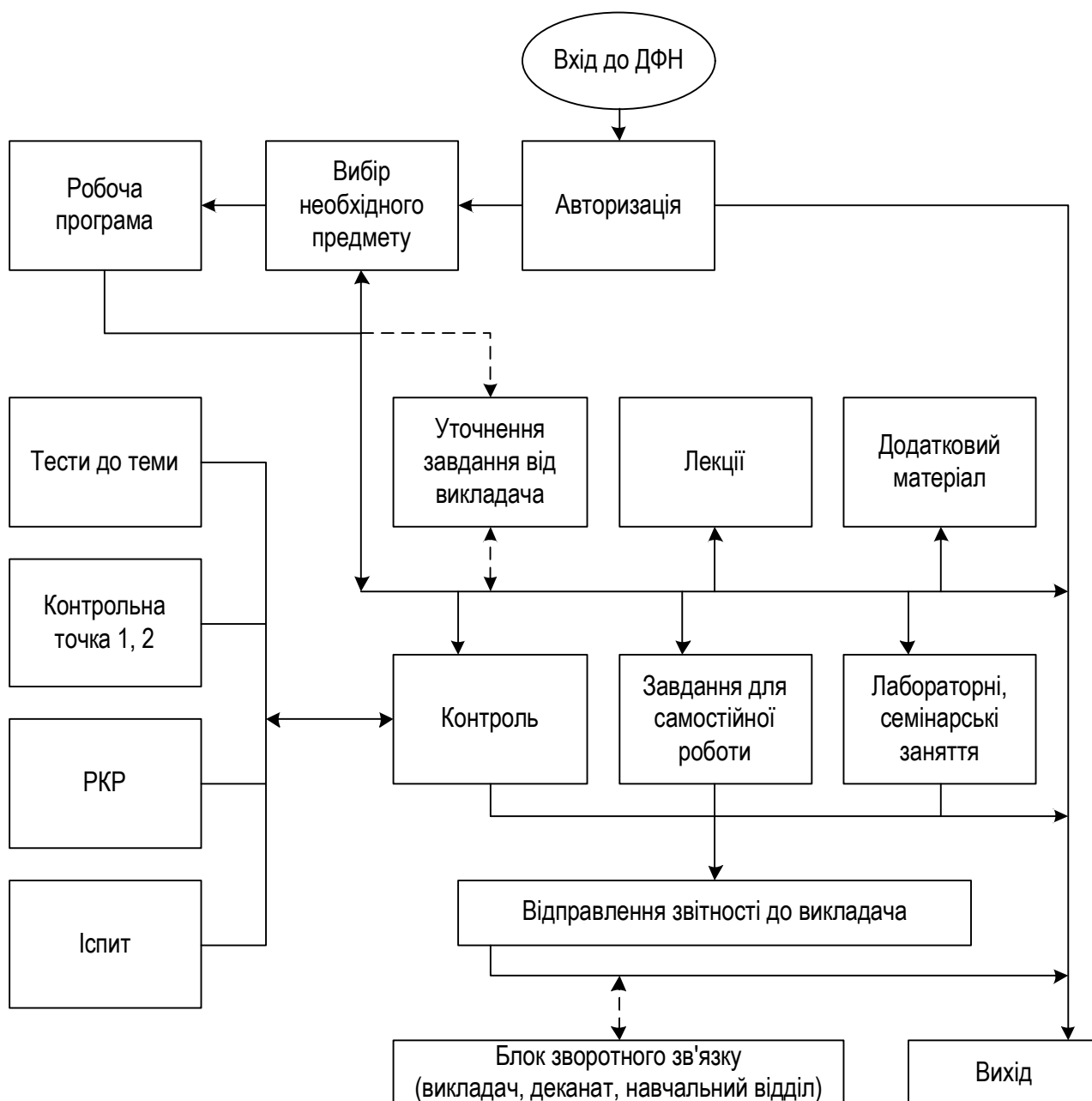

Рис. 2. Блок-схема роботи із сайтом Центру освітніх дистанційних технологій

Перше, на що може привернути увагу студента – це блок під назвою «Навігація», який знаходиться в лівому кутку екрану. В цьому вікні висвітлені новини сайту, які можливо переглянути, перевірити, що написав адміністратор, які зміни відбулись за час відсутності користувача. Також у цьому розділі є «Інструкції», який містить інструкції для кожного користувача, як для викладачів так і для студентів. Слід акцентувати увагу на тому, що в них детально пояснюється як користуватись платформою, як знайти інформацію.

Одним із основних інформаційних блоків є «Курси», де користувач може знайти потрібний йому курс. Для цього слід зробити такий ланцюг дій:

1. Обрати факультет.
2. Знайти спеціальність, на якій вчиться студент.
3. Обрати курс, на якому вчиться студент.
4. Вказати семестр навчання, на якому викладається потрібна дисципліна.
5. Вибрати дисципліну.

Слід зазначити, що в окремих випадках можуть існувати дистанційні курси з однаковими назвами, але з різними розробниками (викладачами, які створювали курси для однакових дисциплін, але в різні часові періоди). В цьому випадку потрібно обрати курс, який був розроблений відповідними викладачами. Додатково можна скористатися пошуком дистанційного курсу за певними критеріями (наприклад, назва курсу або прізвище викладача).

Такий функціонал також потрібен для того, щоб обмежити кількість користувачів. Враховуючи той факт, що сайт призначений для здобувачів вищої освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, значить і користуватися ним можуть лише студенти заявленого вишу. Крім того, зазвичай розробники курсу визначають умови реєстрації через введення кодового слова, без якого переглянути курс неможливо.

Зайшовши на курс, користувач зліва побачить табло, на якому показано тих, хто відвідує та працює на сторінці, можливе листування у чаті, як з студентами так і викладачем. У чаті всі користувачі можуть прикріплювати документи для перевірки, переглядати завдання, які залишив викладач.

Слід акцентувати увагу на тому, що рубрику дистанційних курсів викладач, який є розробником курсу, може самостійно редагувати, коректно називаючи кожен пункт, наповнювати курс освітнім контентом тощо. Наприклад, структура курсу з дисциплін «Історія української літератури 40-60-х рр. XIX ст.» подана на рисунку 3.

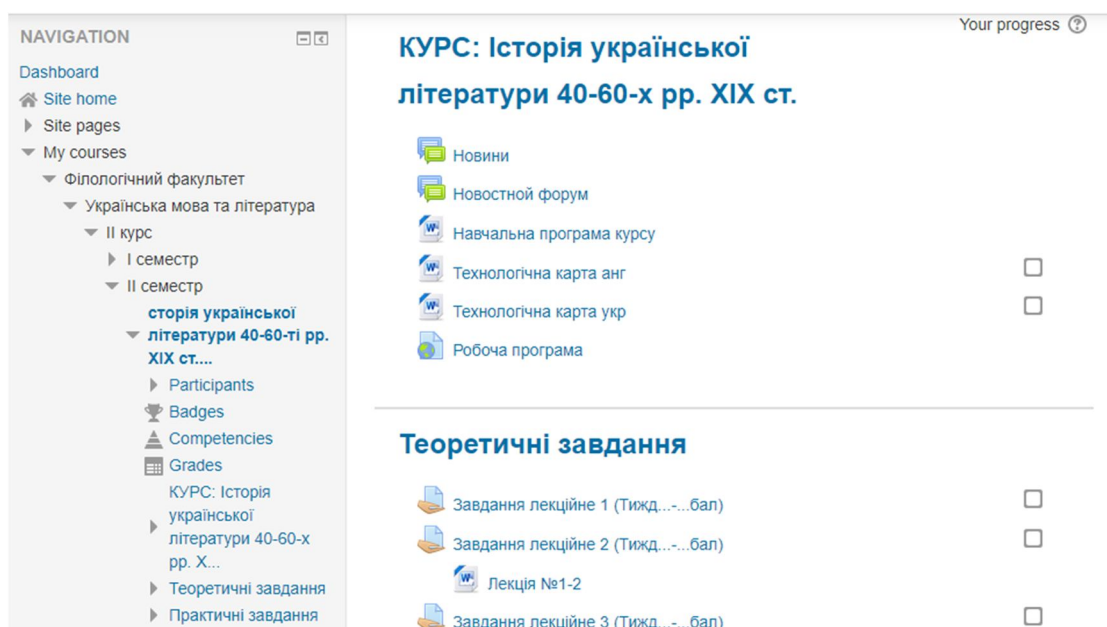

Рис. 3. Структура курсу «Історія української літератури 40-60-х рр. XIX ст.»

Зазначена дисципліна передбачає вивчення лекцій, ознайомившись з якими, студент має можливість виконати завдання. На сторінці дисципліни є вся необхідна інформація, яка потрібна для вивчення курсу. Матеріали до певного курсу розподілені на такі розділи:

1. Структура курсу.
2. Лекції.
3. Семінарські заняття.
4. Самостійна робота.
5. Контроль.

У розділі «Структура курсу» кожен користувач, який зареєструвався на курсі, може переглянути:

– робочу програму, у якій міститься інформація про те, скільки годин відведено на вивчення дисципліни, які теми здобувач вищої освіти буде вивчати упродовж курсу, як оцінюється робота студентів та ін.;

– список художніх тестів, які потрібно прочитати для підготовки до семінарських занять, складання іспиту або заліку, написання модулів тощо;

- контрольні питання до іспиту;
- література до курсу (перелік підручників, періодичних статей, наукових публікацій для теоретичного вивчення матеріалу).

У наступному розділі «Лекції» можливо переглянути всі матеріали для підготовки до семінарських занять. В лекції може бути не лише текст, але й відео, презентації, графіки, таблиці, позначки та виділення, на які викладач хоче звернути увагу студентів. В кінці лекції зазвичай наведені теоретичні питання, для власної перевірки засвоєння знань.

У розділі під назвою «Семінарські заняття» викладений матеріал, що пропонується розглянути на семінарському занятті. Зазвичай він містить перелік питань, на які потрібно відповісти студентам за умови вивчення лекції та ознайомлення з додатковою літературою до курсу. Також в семінарських заняттях потрібно опрацьовувати не лише представлені викладачем заздалегідь підготовлені питання, але й завдання творчого характеру, наприклад, підготувати інфографіку, презентацію, відеоролик за темою семінарського заняття.

Розділ «Самостійна робота» наповнений завданнями для самостійної роботи студентів. Власне завдання дозволяють здобувачам вищої освіти набрати більше балів з дисципліни та краще опанувати навчальним матеріалом. Цей розділ містить теми для самостійного опрацювання студентами, теми рефератів, які потрібно буде відправити або прикріпити на перевірку викладачеві.

Слід зазначити, що оскільки студенти надсилають роботи у електронному вигляді, є ймовірність плагіату, тому викладачі використовують перевірку робіт студентів у програмах антиплагіату для підтвердження самостійності студента під час виконання завдання. Саме тому викладачі радять студентам вивчаючи розділи певного курсу, опрацьовувати матеріал та якісно його перевіряти.

У розділі «Контроль» містяться тексти, приклади модулів, білетів іспиту тощо. Зазвичай на тести встановлюється обмеження на час, який виділяється на його проходження. Заздалегідь у налаштуваннях курсу під час редагування тесту викладач може поставити певний час проходження, дату, багато інших параметрів. Якщо у завданнях присутні лише тести, результат буде одразу висвітлений студенту. Якщо завдання передбачає відповідь на теоретичні питання, то потрібно дочекатись, доки викладач перевірить роботу та надішле результат. Для того щоб дізнатися оцінки та пам'ятати, які завдання були виконано, а які ні – є позначка в правому верхньому куточку у вигляді знаку питання. Натиснувши на нього одразу відбувається позначення та результату плідної роботи студента.

Під час роботи з курсом можуть виникати певні питання щодо розміщення різноманітних матеріалів, які містяться на платформі. З будь якою проблемою потрібно звертатися до адміністратора та до його команди, відкривши новини сайту, та натиснувши на його особистий кабінет. Після цього потрібно натиснути на повідомлення та описати ту чи іншу проблему. Результат вирішеного питання буде представлений студенту на його електронну пошту.

Дещо іншим є інтерфейс користувача викладачів, оскільки вони проєктують завдання та створюють сторінки навчальних дисциплін. Викладачі також спочатку вводять логін та пароль, які були отримані раніше, та заходять до особистого кабінету. У верхньому полі, як і в студентів, розташована розкладка зміни мови, піктограма дзвіночку та повідомлення.

Розгорнувши вікно «Курси», одразу висвітлюється шкала, у якій показано, які курси читаються на даний момент, які будуть у наступному семестрі, а які були в минулому. Це зроблено для того, щоб студенти та викладачі могли орієнтуватись в дисциплінах. Нижче йде перелік курсів, де позначено повну назву навчальної дисципліни, прізвище викладача та курс з групою.

Після активізації необхідного курсу та переходу у режим редагування викладач може повністю керувати дистанційним курсом, додавати нові інформаційні блоки, тестові завдання, створювати тести, оновлювати освітній контент тощо. Під час певних змін рекомендується повідомляти про це студентів, що саме додається, оскільки це може бути: семінар, тест, форум, чат, книга папка, документ, пояснення тощо. Всі ці можливості створені для того, щоб правильно представляти студентам навчальний матеріал та коректно оцінити їх навчальні досягнення.

До кожного інформаційного блоку викладач має можливість завантажувати завдання, які здобувач вищої освіти повинен виконати у певний час після прочитання лекції чи у процесі підготовки до семінарського заняття. Слід акцентувати увагу на тому, що на різних курсах викладачами

розробляються та завантажуються різні за важкістю завдання, що говорить про різний рівень знань студентів.

Усі роботи, які завантажуються студентами на сайт дистанційної освіти, оцінюються викладачами. Результати виконаних завдань виставляються викладачем у відповідній графі до кожного курсу та заняття, не залежно від форми (лекція, семінар, лабораторна робота).

Керуючи курсами, викладачі можуть не лише перевіряти виконання робіт, а й перевірити тих студентів, які зареєструвалися на дисципліну, хто відвідував дистанційний курс, у який час, як довго знаходився на конкретному курсі. Для цього користувачу пропонується вікно «Налаштування», розгорнувши яке, можна побачити такі розділи: редагування курсу; завершити редагування; завершення курсу; користувачі; фільтри; звіти; налаштування журналу оцінок; значки; резервне копіювання; відновити; імпорт; очистити; банк питань. Блок «Налаштування» поданий на рис. 4.

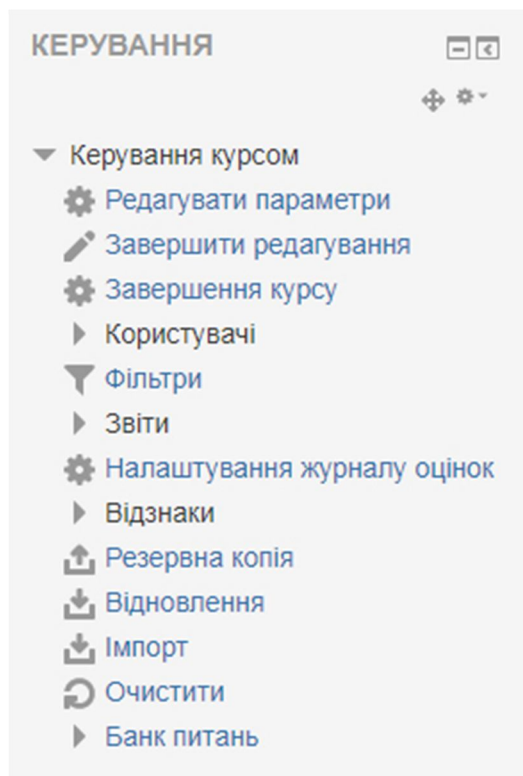

Рис. 4. Блок «Налаштування» у режимі редагування курсу

Навчальний процес у дистанційному режимі по кафедрі української і зарубіжної літератури передбачає підготовку навчально-методичних комплексів дисциплін та їх розташування на ресурсі Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького.

За кожен дисципліну відповідає окреме посилання на дистанцій курс. Усі навчальні курси, які завантажуються викладачами, умовно можна поділити на такі групи:

- історія української літератури (за відповідними періодами для різних спеціальностей);
- історія зарубіжної літератури (за відповідними періодами для різних спеціальностей);
- історія образотворчого мистецтва (за відповідними періодами);
- теоретичні курси, що не відносяться до історії української і зарубіжної літератури;
- дисципліни вибіркового циклу.

Як показав аналіз активності студентів-філологів у системі дистанційного навчання Moodle, серед значної кількості дисциплін, які викладаються на кафедрі української і зарубіжної літератури, частіше за все переглядають наступні: «Сучасна «масова» література як феномен культури», «Фольклор з фольклорною практикою», «Інтермедіальні студії», «Художні промисли України», «Історія української літератури з курсовою роботою», «Актуальні проблеми української літератури», «Світова література», «Історія українського орнаменту», «Організація наукових досліджень в галузі», «Історія образотворчого

мистецтва», «Дитяча література», «Теорія літератури» тощо. Слід акцентувати увагу на тому, що представлені курси викладаються здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів.

Важливим моментом в організації навчального процесу в дистанційній формі є те, що всю взаємодію «студент-викладач» може контролювати завідувач кафедри, який має доступ до кожного курсу, закріпленого за кафедрою. Це необхідно для того, щоб перевіряти якість освітнього процесу, наявність матеріалів на сайті, роботу здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу.

Крім того, повнота наповнення дистанційного курсу навчально-методичними матеріалами перевіряється навчальним відділом за заздалегідь складеними критеріями, які подані у таблиці 1.

Табл. 1. Критерії перевірки повноти заповнення дистанційного курсу

Назва дисципліни	Викладач	Навчальна програма	Робоча програма	Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Модуль 1	Модуль 2	РКР	Іспит	Кодове слово

IV Обговорення

Аналіз досліджень дозволив виявити, що дистанційне навчання широко використовується у всьому світі, адже всі країни зацікавлені у розвитку інноваційних підходів до навчання, коли воно стає неперервним та доступним кожному.

Ми згодні з авторами, які вважають, що знання та використання можливостей систем управління навчанням з боку студентів та викладачів буде сприяти підвищенню якості навчання, відповідати освітній діяльності розвинених країн [2, с. 876], зменшить вплив географічного фактора, підвищить рівень інформаційного забезпечення навчального процесу тощо. За рахунок використання такої форми організації освітнього процесу можливо збільшити обсяг надання освітніх послуг, зменшити вартість освіти, підвищити її ефективність, популярність, збільшити попит на освіту [6, с. 36].

Під час використання дистанційної форми навчання викладачі повинні працювати у тандемі із студентами (асинхронний режим взаємодії викладача та студентів у зручний для них час), причому викладач виступає у якості координатора навчальної діяльності студента [3, с. 84].

Проведене нами анкетування студентів щодо використання системи управління навчання Moodle під час навчального процесу дозволило виокремити такі переваги дистанційної форми навчання як:

- можливість отримати доступ до навчальної інформації з дисциплін;
- можливість опанувати дисципліною у зручний для студента час;
- можливість отримати оперативний зв'язок з викладачем через чат, електронну пошту, інші засоби зворотного зв'язку, що надає система Moodle.

Майже аналогічні переваги дистанційної форми навчання були відібрані під час опитування студентами іншими дослідниками, зокрема D. Vouhnik та T. Marcus, які класифікували всі переваги на чотири категорії:

1. Гнучкість матеріалу і часу.
2. Доступність навчального матеріалу.
3. Використання мультимедіа та різних форматів даних.
4. Наявність даних [1, с. 300].

З іншого боку, як показують дослідження С. Huang [7, с. 221], навчальні досягнення, отримані у процесі аудиторної роботи та під час е-навчання, не мали істотної різниці у показниках. Це ще раз підтверджує ефективність використання дистанційної форми навчання під час підготовки студентів.

Слід зазначити, що логічним продовженням розвитку дистанційного навчання є масові відкриті онлайн курси, які мають багато переваг, зокрема масовість, відкритість, безкоштовність, доступність [22, с. 60]. Серед україномовних он-лайн платформ слід виділити Prometheus та EdEra, які пропонують для підготовки майбутніх філологів курси з української мови [23, с. 138], літератури та інших навчальних предметів. У порівнянні з дистанційним навчанням, масові відкриті он-лайн курси не прив'язані до навчального процесу навчального закладу, хоча власне он-лайн курси здебільшого створюються викладачами провідних закладів вищої освіти.

V Висновки

Отже, системи дистанційного навчання полегшують освітній процес студентів, допомагають навчатися в будь-якому куточку світу, дізнаватися інформацію та користуватися нею у повсякденному житті. Використання дистанційних курсів в освітньому процесі здобувачів вищої освіти дозволяє краще вивчити конкретну навчальну дисципліну. Дистанційні курси потрібні студентам для таких цілей

- підготовки лекційних матеріалів;
- виконання семінарських, лабораторних завдань та тестів;
- ознайомлення з цікавими методичними матеріалами;
- вивчення специфіки конкретного курсу;
- знайомства зі списком використаних джерел до курсу.

Дистанційними курсами можна користуватися в аудиторії, вдома, однак орієнтуватися треба на конкретний факультет, спеціальність, курс, семестр. Так, наприклад, прочитавши лекцію, можна виконати завдання та надіслати його на перевірку викладачу. Аналогічна система працює з семінарськими та лабораторними заняттями. Завантаживши в систему дистанційного навчання завдання, студент може отримати оцінку, яка виставляється викладачем в режимі онлайн.

У Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького для організації самостійної роботи студентів, які навчаються за індивідуальним планом, а також створення єдиного освітнього середовища університету, використовується система дистанційного навчання Moodle. Вона показала себе як потужна система, що відрізняється зрозумілим інтерфейсом користувача, має багато сервісів та інструментів та повністю задовольняє вимогам щодо забезпечення навчального процесу.

Бібліографічні посилання

1. Bouhnik D., Marcus T. Interaction in distance-learning courses / Journal of the American Society for Information Science and Technology. 2006. Т.57. № 3. Р. 299–305. doi: <https://doi.org/10.1002/asi.20277>.
2. Cavus N. Distance learning and learning management systems / Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2015. Т.191. Р. 872–877. doi: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.611>.
3. Биков В. Ю. Дистанційна освіта: актуальність, особливості і принципи побудови, шляхи розвитку та сфера застосування. *Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: Колективна монографія*. К.: Атіка, 2005. С. 77–92.
4. Колесніков О. Є., Гогунський В. Д. Основні аспекти впровадження дистанційної освіти / Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві. 2012. № 1(1). С. 34–41.
5. Кухаренко В. М. Відкриті дистанційні курси / Комп'ютер у школі та сім'ї. 2015. № 1. С. 23–28.
6. Шаран С. Етапи розвитку дистанційної освіти у США / Порівняльна професійна педагогіка. 2011. № 2. С. 34–42.
7. Huang C. C. et al. An empirical analysis of the antecedents and performance consequences of using the Moodle platform / International Journal of Information and Education Technology. 2013. Т.3. № 2. Р. 217–221. doi: <https://doi.org/10.7763/IJET.2013.V3.267>.
8. Kakasevski G. et al. Evaluating usability in learning management system Moodle / ITI 2008-30th International Conference on Information Technology Interfaces. IEEE, 2008. Р. 613-618. doi: <https://doi.org/10.1109/ITI.2008.4588480>.
9. Al-Ajlan A., Zedan H. Why moodle / 12th IEEE International Workshop on Future Trends of Distributed Computing Systems. IEEE, 2008. Р. 58–64. doi: <https://doi.org/10.1109/FTDCS.2008.22>.
10. Болюбаш Н. М. Розробка дистанційного курсу засобами інформаційного середовища Moodle / Наукові праці. Педагогіка. 2010. Т.136. № 123. С. 19–27.

11. Коваль Т. І. Використання сучасних електронних навчальних платформ у підготовці фахівців з вищою освітою / Іноземні мови. 2013. № 1. С. 43–44.
12. Мищишен А. В. Moodle як система дистанційного управління навчанням при підвищенні кваліфікації / Вісник післядипломної освіти. 2011. № 5. С. 96–105.
13. Логвіненко В. Г. Самостійна робота студентів у середовищі дистанційного навчання Moodle. Современные инновационные технологии подготовки инженерных кадров для горной промышленности и транспорта. Днепропетровск: НГУ. 2015. С. 348–355.
14. Дистанційна освіта. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/distancijna-osvita> (дата звернення 10.07.2019).
15. Чернуха Н. М., Івашко Л. М., Пантюхін В. О. Дистанційне навчання як нова інформаційна технологія в освіті / Освіта Донбасу. 2009. № 5. С. 5–9.
16. Демида Б., Сагайдак С., Копил І. Системи дистанційного навчання: огляд, аналіз, вибір / Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Комп'ютерні науки та інформаційні технології. 2011. № 694. С. 98–107.
17. Barker V. O., Frisbie A. G., Patrick K. R. Broadening the definition of distance education in light of the new telecommunications technologies / The American Journal of Distance Education. 1989. № 3(1), P. 20–29.
18. Борисовська Ю. О., Козлова О. С., Лисенко О. А. Аналіз сучасних платформ дистанційного навчання / Вестник ХНТУ. 2010. № 2(38). С. 491–496.
19. Коваль Т. І., Аврамчук А. М. Використання системи Moodle для створення мультимедійних електронних освітніх ресурсів з мовних дисциплін: зарубіжний і вітчизняний досвід / Педагогічний процес: теорія і практика. 2016. Т.2. № 53. С. 93–99. doi: <https://doi.org/10.28925/2078-1687.2016.2.9399>.
20. Колос К. Р. Система Moodle як засіб розвитку предметних компетентностей учителів інформатики в умовах дистанційної післядипломної освіти: дис. ... канд. пед. наук: 13.00. 10. Житомирський держ. ун-т імені Івана Франка, 2011. 238 с.
21. Шаров С. В., Посадна Т. В. Використання електронних засобів навчального призначення на уроках української літератури / Молодь і ринок. 2017. № 5. С. 45–48.
22. Berezytskiy M. M., Oleksyuk V. P. Massive open online courses as a stage in the development of e-learning / Information Technologies and Learning Tools. 2016. № 56(6). P. 51–63. doi: <https://10.33407/itlt.v56i6.1479>.
23. Шарова Т. М., Шаров С. В. Масові відкриті онлайн курси як можливість підвищення конкурентоспроможності фахівця / Молодий вчений. 2018. Т 9. № 61.1. С. 137–140.

References

1. Bouhnik, D., Marcus, T. (2006). Interaction in distance-learning courses. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 3(57), 299–305. doi: <https://doi.org/10.1002/asi.20277>.
2. Cavus, N. (2015). Distance learning and learning management systems. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 191, 872–877. doi: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.611>.
3. Bykov, V.Yu. (2005). Dystantsiina osvita: aktualnist, osoblyvosti i pryntsyvy pobudovy, shliakhy rozvytku ta sfera zastosuvannya. *Informatsiine zabezpechennia navchalno-vykhovnoho protsesu: innovatsiini zasoby i tekhnolohii: Kolektyvna monohrafiia*. Kyiv, Atika, 77–92. [in Ukrainian]
4. Kolesnikov, O.Ye., Hohunskiy, V.D. (2012). Osnovni aspekty vprovadzhennia dystantsiinoi osvity. *Informatsiini tekhnolohii v osviti, nauksi ta vyrobnytstvi*, 1(1), 34–41. [in Ukrainian]
5. Kukhareno, V.M. (2015). Vidkryti dystantsiini kursy. *Komp'uter u shkoli ta sim'i*, 1, 23–28. [in Ukrainian]
6. Sharan, S. (2011). Etapy rozvytku dystantsiinoi osvity u USA. *Porivnialna profesiina pedahohika*, 2, 34–42. [in Ukrainian]
7. Huang, C.C. et al. (2013). An empirical analysis of the antecedents and performance consequences of using the moodle platform. *International Journal of Information and Education Technology*, 2(3), 217–221. doi: <https://doi.org/10.7763/IJET.2013.V3.267>.
8. Kakasevski, G. et al. (2008). Evaluating usability in learning management system Moodle. *ITI 2008-30th International Conference on Information Technology Interfaces, IEEE*, 613-618. doi: <https://doi.org/10.1109/ITI.2008.4588480>
9. Al-Ajlan, A., Zedan, H. (2008). Why Moodle. *12th IEEE International Workshop on Future Trends of Distributed Computing Systems, IEEE*, 58–64. doi: <https://doi.org/10.1109/FTDCS.2008.22>.
10. Boliubash, N.M. (2010). Rozrobka dystantsiinoho kursu zasobamy informatsiinoho seredovyscha Moodle. *Naukovi pratsi. Pedahohika*, 123(136), 19–27. [in Ukrainian]
11. Koval, T.I. (2013). Vykorystannia suchasnykh elektronnykh navchalnykh platform u pidhotovtsi fakhivtsiv z vyshchoiu osvitoiu. *Inozemni movy*, 1, 43–44. [in Ukrainian]
12. Myshchysheh, A.V. (2011). Moodle yak systema dystantsiinoho upravlinnia navchanniam pry pidvyshchenni kvalifikatsii. *Visnyk pisladyplomnoi osvity*, 5, 96–105. [in Ukrainian]
13. Lohvinenko, V.H. (2015). Samostiina robota studentiv u seredovyschi dystantsiinoho navchannia Moodle. *Sovremennyye innovatsionnyie tekhnologii podgotovki inzhenernyih kadrov dlya gomoy promyshlennosti i transporta*, Dnepropetrovsk: NGU, 348–355. [in Ukrainian]
14. Dystantsiina osvita. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/distancijna-osvita> (accessed 10.07.2019). [in Ukrainian]
15. Chernukha, N.M., Ivashko, L.M., Pantiukhin, V.O. (2009). Dystantsiine navchannia yak nova informatsiina tekhnolohiia v osviti. *Osvita Donbasu*, 5, 5–9. [in Ukrainian]

16. Demyda, B., Sahaidak, S., Kopyl, I. (2011). Systemy dystantsiinoho navchannia: ohliad, analiz, vybir. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika». Seria: Komp'uterni nauky ta informatsiini tekhnolohii, 694, 98–107. [in Ukrainian]
17. Barker, B.O., Frisbie, A.G., Patrick, K.R. (1989). Broadening the definition of distance education in light of the new telecommunications technologies. The American Journal of Distance Education, 3(1), 20–29.
18. Borysovska, Yu.O., Kozlova, O.S., Lysenko O.A. (2010). Analiz suchasnykh platform dystantsiinoho navchannia. Vestnyk KhNTU, 2(38), 491–496. [in Ukrainian]
19. Koval, T.I., Avramchuk, A.M. (2016). Vykorystannia systemy Moodle dlia stvorennia multymediinykh elektronnykh osvitnikh resursiv z movnykh dystsyplyn: zarubizhnyi i vitchyznianyi dosvid. Pedagogichni protses: teoriia i praktyka, 2(53), 93–99. [in Ukrainian]. doi: <https://doi.org/10.28925/2078-1687.2016.2.9399>.
20. Kolos, K.R. (2011). Systema Moodle yak zasib rozvytku predmetnykh kompetentnosti uchyteliv informatyky v umovakh dystantsiinoi pisladyplomnoi osvity (Candidate dissertation) Zhytomyr State University named after Ivan Franko [in Ukrainian]
21. Sharov, S.V., Posadna, T.V. (2017). Vykorystannia elektronnykh zasobiv navchalnoho pryznachennia na urokakh ukrainskoi literatury. Molod i rynok, 5, 45–48. [in Ukrainian]
22. Berezytskyi, M.M., Oleksyuk, V.P. (2016). Massive open online courses as a stage in the development of e-learning. Information Technologies and Learning Tools, 56(6), 51–63. doi: <https://10.33407/itlt.v56i6.1479> [in Ukrainian]
23. Sharova, T.M., Sharov, S.V. (2018). Masovi vidkryti online kursy yak mozhlyvist pidvyshchennia konkurentospromozhnosti fakhivtsia. Molodyi vchenyi., 9(61.1), 137–140. [in Ukrainian]

Павленко Олександр Михайлович.

К.техн.н., начальник інформаційно-обчислювального центру,
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького,
вул. Гетьманська, 20, м. Мелітополь, Запорізька обл., Україна, 72312.
Тел. (0619) 44-04-64. E-mail: opavlenko@mdpu.org.ua

Pavlenko Oleksandr Mykhailovych.

PhD of Technical Sciences, Head of IT Department,
Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University,
Str. Getmanska, 20, Melitopol, Zaporozhye region, Ukraine, 72312.
Tel. (0619) 44-04-64. E-mail: opavlenko@mdpu.org.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8646-2622>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/rid/V-4061-2017>

Шаров Сергій Володимирович.

К.пед.н., доцент, доцент кафедри української і зарубіжної літератури,
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького,
вул. Гетьманська, 20, м. Мелітополь, Запорізька обл., Україна, 72312.
Тел. (0619) 44-04-64. E-mail: sharov@mdpu.org.ua

Sharov Sergii Volodymyrovych.

PhD of Pedagogical Sciences, Associate professor, Associate professor of the Department of Ukrainian and foreign literature, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University,
Str. Getmanska, 20, Melitopol, Zaporozhye region, Ukraine, 72312.
Tel. (0619) 44-04-64. E-mail: sharov@mdpu.org.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5732-9980>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/rid/V-3327-2017>

Москальова Людмила Юріївна.

Д.пед.н., професор, проректор з наукової роботи,
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького,
вул. Гетьманська, 20, м. Мелітополь, Запорізька обл., Україна, 72312.
Тел. (0619) 44-04-64. E-mail: moskalevalu1@gmail.com

Moskalyova Liudmyla Yuriiivna.

Doctor of Pedagogical Science, Professor, Vice-rector for scientific work,
Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University,
Str. Getmanska, 20, Melitopol, Zaporozhye region, Ukraine, 72312.
Tel. (0619) 44-04-64. E-mail: moskalevalu1@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9251-6746>

Шарова Тетяна Михайлівна.

К.філол.н., доцент, завідувач кафедри української і зарубіжної літератури,
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького,
вул. Гетьманська, 20, м. Мелітополь, Запорізька обл., Україна, 72312.
Тел. (0619) 44-04-64. E-mail: sharova_t@mdpu.org.ua

Sharova Tetiana Mykhailivna.

PhD of Philological Sciences, Associate professor, Head of the Department of Ukrainian and foreign
literature, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University,
Str. Getmanska, 20, Melitopol, Zaporozhye region, Ukraine, 72312.
Tel. (0619) 44-04-64. E-mail: sharova_t@mdpu.org.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5846-6044>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/rid/V-3331-2017>

Коваленко Анастасія Сергіївна.

Студентка, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького,
вул. Гетьманська, 20, м. Мелітополь, Запорізька обл., Україна, 72312.
Тел. (0619) 44-04-64. E-mail: kovalenkonastya44@gmail.com

Kovalenko Anastasiia Serhiivna.

Student, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University,
Str. Getmanska, 20, Melitopol, Zaporozhye region, Ukraine, 72312.
Tel. (0619) 44-04-64. E-mail: kovalenkonastya44@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5624-910X>

Citation (APA):

Pavlenko, O., Sharov, S., Moskalyova, L., Sharova, T., Kovalenko, A. (2019). Implementation of the distance learning by Moodle platforms in the process of future philologists training. Engineering and Educational Technologies, 7 (3), 106–121. doi: <https://doi.org/10.30929/2307-9770.2019.07.03.10>

Цитування (ДСТУ 8302:2015):

Павленко О. М., Шаров С. В., Москальова Л. Ю., Шарова Т. М., Коваленко А. С. Реалізація дистанційної форми навчання засобами платформи Moodle у процесі підготовки майбутніх філологів / Інженерні та освітні технології. 2019. Т. 7. № 3. С. 106–121. doi: <https://doi.org/10.30929/2307-9770.2019.07.03.10>

Обсяг статті: сторінок – 16 ; умовних друк. аркушів – 2,318.